

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.— — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstva in namočencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 65 • Maribor, četrtek, dne 14. julija 1938 • Leto XIII

Obetajo

Starši obetajo otrokom darove, če bodo pridni, za birmo, za god, za izpričevalo itd. Takih obetov bi lahko navedli še celo vrsto. In darila, ki jih dajejo starši, prijatelji, znanci ob takih drugih prilikah, so nagrade, priznanje ali znak spoštovanja. Sploh ne vemo, kako bi imenovali vsa ta darila.

Politiki pa nam obetajo volitve. Volitve pa po našem mnenju ne spadajo med ta darila, priznanja in izraze spoštovanja, ker ne izražajo čustev, ki jih značijo gorenja darila, ampak nekaj več. Volitve so naša državljanska pravica. Če bi pa kdo le mislil, da so volitve vendarle darilo ali priznanje narodu, potem pa je v zmoti ali pa res misli, da take nagrade državljani ne zaslužijo. To bi bila nezaupnica narodu.

Mi smatramo, da je volilna pravica naša pravica, še več, volilna pravica je naša socialna in družabna dolžnost, ker smo kot državljani soodgovorni za politični in socialni razvoj.

Tako mislimo. Pravijo, da ne vemo ne dneva in ne ure, kdaj bodo volitve. To pa naj nas ne moti. Mi se skrivalnice ne bojimo. Kadar bodo volitve, tedaj bomo pač šli na volišče in storili svojo dolžnost. Delavstvo se bo za volitve pripravilo in nastopilo enotno.

S šestilom so se pregrupirale že občine. To vemo. Ali niti to nas ne more motiti, ker so socialnopolitične zahteve delavstva, malih kmetov in obrtnikov tako velike in kričeče, da jih volilci e morejo preslišati. Vedeti morajo, da so volitve, če ne več, vsaj odločna manifestacija za socialne pravice, svobodo in demokracijo.

To naši volilci vedo. Istotako ob tej priliki najodločneje zahtevamo volilni zakon s tajno, direktno in proporcionalno volilno pravico za vse polnoletne moške in žene.

In ko pride dan in ura, ki ju ne vemo, bomo volili zastopnike svojih interesov enotno.

To je naša pravica; ni to darilo, milost, priznanje ali ne vemo kaj.

Pravica je in dolžnost državljanov!

Okoli angleško-italijanskega sporazuma

Italija bi rada, da bi angleško-italijanski sporazum stopil v veljavo. Anglija pa zahteva, da se poprej izvede umik prostovoljcev. Na to je Italija že pristala, sedaj pa je zopet pričela oklevati, ker vse kaže, da so se v Rimu znova prepričali, da brez italijanske pomoči Franco ne bo zmagal.

Mussolini je zelo nezadovoljen, ker je od sporazuma odvisna rešitev mnogih gospodarskih in finančnih vprašanj, ki jih Italija more rešiti le s pomočjo Anglije.

Enotna politika angleške delavske in francoske socialist. stranke

Angleška delavska stranka in francoska socialistična stranka sta se dogovorili za enotno taktiko v zunanji politiki. Ta korak delavskih strank je silno važen in je v intencijah delavske socialistične internacionale.

Zapletena mednarodna vprašanja delavskemu gibanju diktirajo čimširšo mednarodno akcijo v vseh vprašanjih, zlasti pa glede kolektivne varnosti miru in prijateljskega sodelovanja med narodi.

Jubilej preporeda delavskega strokovnega gibanja v Sloveniji

Delavske svobodne strokovne organizacije so glede svojega socialnopolitičnega delovanja tudi pri nas najpomembnejši del delavskega gibanja. Iz njega izhajajo pravzaprav vsa druga gibanja, ker imajo strokovne organizacije najbolj realen in aktualen program svojega dela in boja. Tako je praktično.

Nič manjšega pomena ni politično socialistično gibanje; morda je časih še pomembnejše. Strokovno gibanje se bavi v glavnem z nujnimi tekočimi delavskimi vprašanji, dočim se bavi razredno politično gibanje obenem s teorijo razredne borbe in s problemi poleg dnevnih vprašanj, ki jih rešujejo strokovne organizacije. V bistvu je torej stvar taka, da strokovne organizacije rabijo in potrebujejo teoretično sodelovanje delavskega političnega gibanja, da jih poživlja in obvaruje, da ne zapadejo sterilni stanovščini ali ponižnemu krožku zabav in plesnih venčkov. Delavsko gibanje se namreč more ugodno razvijati le, če obseza vse interese delavstva. Delavski interesi so pa tudi politični, ker politika pravzaprav kuje usodo delavstva.

V Sloveniji smo imeli še zgoraj ne-

kaj delavskih organizacij, ki so pa imele bolj podporni in izobraževalni značaj in so se šele pozneje razvijale v duhu današnjih strokovnih organizacij. — Med najstarejše strokovne organizacije spada grafična (tiskarska), ki je bila ustanovljena leta 1868. Pozneje so snovale tudi druge stroke svoja društva, tako krojači, čevljarji, kovinarji in lesni delavci. Vsa ta društva so živetarila, ker razen grafičnega, kovinarskega in lesnih delavcev res niso poznala svoje pravega namena. Pozneje so se tudi zbudili rudarji, ki so postali prav kmalu najbolj žilava organizacija.

V letih 1897. in 1898. je pri nas dozorel princip centralističnih delavskih strokovnih organizacij. Pričel se je težki proces izvajanja te organizacije. — Prvotno je bilo načelo našemu delavstvu tuje, polagoma pa je zmagovalo, ker je delavstvo uvidelo, da so le centralistične strokovne organizacije sposobne za uspešne delavske boje. In tako je prišlo končno 1898 do ustanovitve prve Strokovne komisije v Ljubljani, ki je poslovala po takratni kranjski deželi. Štajerski del Slovenije je bil namreč pridružen strokovni komisiji v Grad-

cu. Od tedaj je v Ljubljani obstojala Strokovna komisija za Kranjsko, po prevratu pa se je nje delokrog razširil na vso Slovenijo.

Strokovne organizacije v Sloveniji so se razvijale polagoma, toda vztrajno in če se spominjamo na ogromno delo in požrtvovanje mnogih in mnogih sodelavcev, smo lahko ponosni na uspehe ter se opravičeno tudi mi spomnimo štiridesetletnice obstoja Strokovne komisije v Sloveniji.

Ne bomo omenjali sodrugov in sodružic, ki so pri tem preporedu sodelovali. Dovolj je, da kažejo dejstva in razvoj, kako smoteno so sodruži mislili in kako smoteno je delovala cela generacija sodrugov in sodružic za razcvit našega strokovnega delavskega gibanja. Lepe organizacije, lepi njih uspehi; vse to nam velewa, da se ob tej priliki tudi mi spomnimo velikega dela. Najlepši spomin in najlepšo zahvalo pa izrečemo s tem, da obljubimo, da hočemo te organizacije ohraniti in povečati v svoj lastni prid.

Spomin na žive in nežive sodelavce te naše zgradbe bomo s tem najbolje počastili.

Anglija v neprijetnem položaju

Predsednik Chamberlain pravi, da vodi politiko sporazuma. Sporazumeti se hoče na desno in levo, čeprav je v zadnjih letih večkrat videl, kako je sporazumevanje dvomljive vrednosti z ljudmi, ki ne priznavajo ne mednarodnega prava in ne mednarodnih pogodb.

Angleška javnost to čuti podzavestno. Javno mnenje se obrača neprestano proti politiki vlade.

Angleška vlada bi bila morda premagala to težkočo, če bi se ji bil po-

srečil sporazum glede španskega vprašanja. Vidimo pa, da tu nastajajo nove težkoče v glavnem pri Francu, deloma pa pri republikanski vladi, ki ne more sprejeti zanj ponizevalnih predlogov.

Politični položaj v Angliji je kritičen. Prav lahko se zgodi, da dobi delavska stranka mandat za sestavo vlade. V taki priliki bi morala delavska stranka poseči po konsolidaciji politikov, ki hočejo isto kakor delavska stranka, ali pa razpisati nove volitve v parlament.

Čehoslovaški manjšinski statut

Vlada je manjšinski statut izdelala. V bistvu obseza bolj administrativne stvari. Tako določa proporcionalno nameščanje uradnikov, razširjene samoupravo deželnih in okrajnih oblastev ter končno dodela se sredstva za šolstvo sorazmerno po manjšinskem ključu.

Vlada namerava predložiti statut parlamentu, neglede na daljnje zahteve manjšin.

Tedaj pa nastane vprašanje, če bodo krkonoški Nemci hoteli ali mogli glasovati v parlamentu za statut in kakšne bodo posledice, če tega ne bodo storili.

Vlada se opravičuje, da je storila vse, kar ji je po ustavi mogoče.

Veliko in važno je vprašanje, kako bo reagirala Nemčija, kakor pravi angleški tisk, če bo statut v parlamentu sprejet, krkonoški Nemci pa ne bodo zadovoljni. Važno je pa tudi vprašanje, kaj bo rekla mednarodna politika, ki se nahaja sedaj pred važnimi odločitvami sploh.

Vojna izčrpava Japonsko

Skoro 8 milijard jenov za vojno na Kitajskem.

Japonska vojna proti Kitajski stane Japonsko že doslej okrog 8 milijard jenov (skoro 90 milijard dinarjev).

Razen tega imajo Japonci po lastnih central 36.629 mrtvih, Kitajci pa 130.000. V tem številu pa niso všteti invalidi oz. ranjenci.

Čim dalje traja vojna na vzhodu, tem bolj slabi Japonska, tem manj bo sposobna igrati ono vlogo proti Rusiji, katero ji je namerila os Rim—Berlin v zvezi s protikomunističnim paktom.

Japonski vojni stroški

znašajo po priznanju japonske vlade doslej okoli 90 milijard dinarjev. To so tudi za Japonsko ogromni stroški, ki se jih ne bo dalo prištediti s politiko — stradanja Japoncev.

34 japonskih letal

je napadlo in bombardiralo mesto Hankov. Ubitih in ranjenih je bilo nad 200 oseb.

Z žitnega trga

Po sklepu ministrskega sveta je dobila družba Prizad nalog, da izvede intervencijo v nakupom žita (pšenice) po cenah in v okolčinah, kakor jih je določil trgovinski minister s kmetijskim ministrom. V ta namen oskrbi obratni kapital finančni minister, in sicer v znesku 250 milijonov dinarjev.

Osem držav sprejme emigrante

Na konferenci v Evianu, kjer razpravljajo o težkem problemu emigrantov, se je izjavilo osem južnoameriških držav za sprejem emigrantov, ki jih preganja današnja evropska »civilizacija«. Te države so Argentinijska, Brazilija, Ecuador, Mehika, Urugvaj, Peru, Columbia in Dominikanska republika. — Načrt pravi, da je za vsakega emigranta treba 1000 funtov. Emigrantom bi se ali kupila zemlja, da bi se pričeli novemu življenju in tretja naloga pa je preskrbeti denarne pomočke. Neil Malcolm meni tudi, da bi Zedinjene države posredovale omiljenje preganjanja nemških emigrantov.

Nemčija zopet v podunavski komisiji

Donava je internacionalizirana. Iz komisije, ki upravlja Donavo, je bila Nemčija izstopila. Po zasedbi Avstrije pa smatra Nemčija, da je ta komisija zanj važna, ker vodi pot po Donavi na Balkan. Sedaj hoče zopet vstopiti v to komisijo, kar je v nje velikem interesu.

Tudi Madžarska bo ustanovila propagandno ministrstvo. Madžarska vlada je sklenila ustanoviti propagandno ministrstvo, ki ga bo prevzel državni tajnik Štefan Antal. Če bodo naloge tega ministrstva enake nemškemu, poročila ne povedo.

Neiskreno barantanje s Španijo?

V londonskem odboru za nevmešavanje so sklenili dogovor, po katerem naj se umaknejo prostovoljci iz obeh španskih vojujočih taborov. Pristala je na predlog celo Rusija, čeprav je bilo očitno, da se iz te diplomatske akcije razvije navadna komedija.

Angleška in francoska vlada sta sklep odbora za nevmešavanje poslali vlada-ma v Barceloni in Burgosu. Vladi pričakujeta odgovor še ta teden, prej pa pravijo v Londonu, preden odgovorita obe španski vladi, ni mogoče ničesar dalje ukrepati. Nedvomno bosta obe vladi dodali načrtu vsaj svoje pripombe, ki jih bo morala mednarodna politika vpoštevati. V Angliji so tudi mnjenja, da se v Španiji odigravajo precej važni dogodki, ki položaj bistveno izpremenijo.

Dočim Anglija hladno motri špansko vprašanje, je pričelo italijansko časopisje novo vznemirljivo polemiko. Tako pravi. Po odobritvi načrta za likvidacijo španske vojne v londonskem odboru

bi se bila morala mednarodna situacija razčistiti, toda mesto tega je nastala nova zaostritev. Nova kriza je jako akutna. Listi očitajo sabotažo Barceloni, Franciji podpiranje Barcelone in Angliji, da hoče zavlačevati rešitev, da se dovolj oboroži za vojno. Italijansko časopisje trdi dalje, da more biti napravljen mir v Španiji samo z zmago Franca. Obenem hočejo saboteri londonskega odbora sklepa prepričati, da bi stopila v veljavo že sklenjena angleško-italijanska pogodba. Italijansko-angleška pogodba je pravzaprav zamišljena samo zato, da narkotizira Italijo.

Ta sumnja preplavlja italijansko časopisje, ki obenem ostro napada zahodno demokracijo.

Tem opombam pač ni potrebno dostavljati svojih pripomb. Iz njih je razvidno, da je zavlačevalna politika naperjena proti španski republiki, zlasti od onih, ki se hočejo kazati kot nedolžni angeli miru.

Hudi boji na vzhodni fronti

Na vzhodni fronti se vršijo južno od Artano in Seuras hudi boji, pri katerih so republikanske čete uspešno branile svoje postojanke, odbile napade nasprotnika in podvzele uspešne protinapade. V nedeljo so nacisti šestkrat napadali pri Fuenta de la Leo, njih napadi pa so bili odbiti.

Kljub težkim izgubam nacisti na castellonski fronti silno pritiskajo. V odseku Nules je bilo prodiranje nacistov ustavljeno. Oba tabora se pripravljata na nove boje.

Letalci generala Franca

so zopet bombardirali pristanišče Valencije. Med drugimi je bil ranjen tudi član angleške kontrole za nevmešavanje Albert Leman, ki se je nahajal na krovu britanske ladje »York-Brook« v pristanišču.

Avstrijske novice

Resnica o 11. marcu, ko je Schuschnigg odstopil in je postal zvezni kancelar Seyss-Inquart, še ni pojasnjena. O tem obstojajo doslej samo protislovne trditve. Prejšnji teden je salcburški gauleiter Rainer imel pred salcburškimi nacisti predavanje o dogodkih dne 11. marca, pri katerih se je tudi sam udeleževal. Ker je v predavanju postavljaj samega sebe in svoje zasluge v čim svetlejšo luč, se njegovim trditvam ne more pripisovati popolna verodostojnost, vendar pa utegnejo nekoliko pripomoči, da se dožene resnica. Rainer trdi, da sta ob 7. zvečer prišla on in Globočnik v zvezno pisarno k zveznemu predsedniku Miklasu in da sta zahtevala, da sprejme Schuschniggovo ostavko in da imenuje za zveznega kancelarja Seyss-Inquarta. Miklas je bil pripravljen imenovati bivšega voralberskega deželnega glavarja dr. Enderja. To sta Rainer in Globočnik odklonila. Tudi navzoča ministra Glaise-Horstenau in Schmidt sta pritiskala na Miklasa, naj imenuje Seyssa. Miklas je pa dobesedno izjavil: »Apeliram na ves svet! Ne morem imenovati nacionalsocialista za kancelarja! Bog mi pomagaj!« — Rainer je na to dal zasesti s četo nacistov zvezno pisarno. Do 10. ure zvečer so bila zasedena tudi vse ministrstva. Ob pol 11. uri je Miklas izrazil željo, da bi zapustil zvezno pisarno. To mu ni bilo dovoljeno. Ob 11. uri je na to sprejel Schuschniggovo ostavko in je imenoval Seyss-Inquarta. — Tako Rainer. Niti svet niti Bog nista pomagala Miklasu, ker Avstrijci sami niso branili svoje neodvisnosti.

Prejšnji predsednik avstrijske republike Miklas živi sedaj na deželi na svojem kmetskem posestvu. Vidijo ga vsako jutro, ko gre v cerkev k jutranji maši.

Novinarska zbornica je v zaupni okrožnici št. 7 pozvala vse avstrijske časnikarje, da prekinijo vsako zvezo z Mednarodnim uradom dela v Ženevi in da tudi nikakor ne sodelujejo pri njegovih znanstvenih raziskavanjih in publikacijah.

Nt živilskem trgu v Ottakringu in v Floridsdoru je prišlo do demonstracij gospodinj proti oderuškim prodajalcem, ki so proti vsem uradnim naredbam zviševali cene. V Floridsdorfu so se gospodinje v sprejodu podale pred policijski komisariat, kjer so klicale, naj stranka preganja oderuhe, ne pa samo jude vse vprek. Nekaj gospodinj so zaprli.

Kdor je socialist, je član »Cankarjeve družbe«.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

**»OGENJ«
MARIBOR**

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemna, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

„Ogenj“, Maribor, Koroščeva ulica 8

Ustavitev obratovanja v libojskem rudniku

Ker TPD ne dovoli, da bi obratovali.

Dolgo se nam je obetalo, a sedaj je prišlo do tega. S 15. julijem se neha obratovati pri tukajšnjem premočniku vsled izčrpanja premočnikov plasti do meje, čeravno je še tega črnega zaklada tukaj v izobilju. Zgodilo se je pa to vsled nesoglasja med sedanjimi najemniki in TPD. Lahka je zadeva sedanjih gospodov najemnikov in TPD. A za nas, izčrpane in stare rudarje je pa druga stvar. Že sedaj se je poročen rudar z več otroci težko preživ-

ljal vsled nizke mezde in vedno naraščajoče draginje. Kaj sedaj, se pa nihče ne vpraša. Dela ne boš več dobil pri drugem premočniku, ker si že prestar; vpokojitve ne moreš doseči zaradi strogih predpisov. Kam se hočemo sedaj podati?

Apeliramo na vse merodajne kroge in javnost! Gre za usodo osemdesetih rudarjev!

Prizadeti rudarji.

Doma in po svetu

Borba nameščencev zavarovalnic za uvedbo kolektivne pogodbe bo najbrže v kratkem zaključena. Zastopniki merodajnih zavarovalnic so namreč dali zagotovilo, da se ne bodo upirali sklenitvi kolektivne pogodbe. Sklenitev te pogodbe, za katero se je vršila borba nad eno leto, bo lepa pridobitev teh nameščencev.

Beograd pošilja srednješolce na Čehoslovaško. Občina beograjska je poslala 50 srednješolcev na 40-dnevne počitnice v čehoslovaško republiko, v zameno pa sprejme 50 čehoslovaških srednješolcev za 40 dni na počitnice. — To dokazuje voljo za sodelovanje Jugoslavije in Čehoslovaške.

V Beograd je prispela nova skupina čehoslovaških dijakov, ki so člani društva prijateljev Male zveze. Dijaki bodo ostali več dni v Beogradu in nato obiskali še nekatere kraje v naši državi.

Minister telesne vzgoje dr. Miletič se nahaja v Pragi, kjer se bo udeležil sokolskega kongresa.

Emigranti se vračajo v Jugoslavijo. Te dni se je vrnil iz emigracije dr. Mile Budak, ki je

bil prvotno obdolžen sodelovanja pri organizaciji umora kralja Aleksandra. Sodna preiskava je dožnala neutemeljenost obtožbe. V zadnjih dveh letih se je vrnilo v Jugoslavijo 76 hrvaških emigrantov, kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung«.

Med Jugoslavijo in Turčijo je bil dosežen sporazum o izselitvi v Južni Srbiji živečih Turkov v Turčijo. Pogajanja so se vršila v Ankari.

Bodoči vsesokolski zlet (slovanski) bo, kakor so sklenili v Pragi, čez tri leta v Beogradu. Takrat bo polnoleten tudi kralj, ki je prvi starosta jugoslovanskega sokolstva.

45.000 vagonov pšenice bo baje izvozila letos naša država. Ali ne bomo prihodnje leto kupovali zopet tako drago moko, kakor letos? Morda pa cene moki, ki je sedaj za naše razmere izredno draga, sploh ne bodo več padle?

S. Ciril Štukelj je odšel na studijsko potovanje v Francijo. Ogledati si namerava pred vsem ljudske knjižnice in druge ljudske kulturne ustanove. Potovanje mu je omogočila stipendija francoske vlade.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Rumunski nadškoj Jurij se bo moral zagovarjati radi poverbe. Obtožen je, da je radi čudnega življenja vzbujal nerazpoloženje med verniki, zapravljal javni denar v sebične namene itd.

Vojaški uporniki iz Nemčije, ki so se pobunili radi slabe hrane, so pribežali v ČSR. Kakor poroča »Socialdemokrat«, se nahaja v mestu Tahau 15 beguncev, med njimi tudi eden častniški pripravnik.

Kardinal Innitzer dela hude preglavice višjim cerkvenim forumom. Za časa pok. Avstrije je igral v dobi Dollfuss-Schuschniggovega režima veliko vlogo in bil glavni iniciator za zatiranje avstrijskih socialistov. Bil je tudi hud nasprotnik narodnih socialistov in priključitve Avstrije k Nemčiji. Sedaj pa poročajo, da bo baje ustanovil nemško katoliško nacionalno cerkev. Kaj poreče k temu naš »Slovenec«, ki je Innitzerja vedno stavil drugim za vzgled.

Gestapo in pisemska tajnost. »Prager Presse« poroča, da je odpiranje pisem dovoljeno samo nemški tajni policiji Gestapo. Drugi uradi tega posla ne smejo vršiti.

Sporazum med Francijo in Turčijo o prijateljskem sodelovanju obeh držav je stopil v veljavo in je besedilo sporazuma francoska vlada že objavila.

Podržavljanje gospodarstva v Mehiki. Mehikanska vlada namerava podržaviti vso gospodarstvo in izločiti vse vplive inozemskega kapitala.

Amerikanski letalec Harold Hughse je preletel v 16. urah 35 min. Atlantski ocean. Rabil je za ta polet 16 ur 25 min. manj kakor svoječasno Lindbergh.

Nek slaboumnež je nameraval izvršiti atentat na Roosevelta. Slaboumneža je pravočasno prejel detektiv in s tem preprečil napad na predsednika Amerike.

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

31

Starec se je še naprej kričal in kričal prismuknjene besede, ki so frfotale po zraku kot netopirji.

Iz svojih vrat je vzplaval kakor temni oblak zaspani, težki stražnik in se lenobno približal vojaku. Ljudje so odstopili in Gnjedoj je ostal sam v velikem krogu, le starka Lapteva je stala za njegovim hrbtom in je še vedno držala njegovo kapo v svojih rokah.

— Jaz imam križec na prsih! Sem si ga zaslužil v vojski! — je kričal vojak in topotal z nogama.

— Nehaj tuliti! — je mrko rekel stražnik.

— Pusti me!

— Hajdi! Hajdi! — je hropel stražnik in suval vojaka proti občinski hiši, kjer je bila kèha.

Starka Lapteva je tresoč z glavo molče stegnila roko in dala Gnjedomu kapo; ta jo je vzel, vrgel na glavo, počasi korakal pred stražnikom in rjul:

— Naj te vrag vzame, gobec črni! Sram te naj bo, prodana duša, tatove ščitiš! Pa še vojak si bil! Vojak bi moral bit zaščitnik pravice, kaj pa si ti? Govedo, mutasto!

Semjon je molčal. Vsi, ki so videli njegov obraz v takih trenutkih, so pravili, — da ima strašnega.

Ljudje so se rogali in razšli po domèh. Šli so v gruèah, se tiho razgovarjali in niso kazali nič več zanimanja za Gnjedoga.

A nad vasjo se je še vedno vil zločest in vznemirljiv krik:

— Pobiti? Poobesiti, a-a-a?!

Ta škandal smo presojali, ko smo se zbrali ob reki.

Jegor Dosjekin je kadil in odganjal z jedkim dimom svojega tobakovega zelišča prijeten vonj gozda in gob in je vpraševal:

— Zakaj ti, prijatelj, tako lahkomišlno dopuščáš, da se tvoja čredica razhaja?

Nikin se je tudi oziral vame strogo in nezadovoljno.

— Gnjedoj nas bo s svojimi škandali upropastil! — je rekel in se namrščil. — Čemu je treba razvijati sovraštvo med ljudmi?

Ko so me zadosti obdelali, sem jim začel pojasnjevati, da vajakove besede niso blie tako hude in nevarne kakor se jim to dozdeva, toda Jegor je jezno odbil moje opravičevanje.

— Ne, dragi moj soimenec, tako to ne gre! Čeprav si tudi ti kmet, vendar že davno ne živiš več kmeèko življenje in mi poznamo vas bolje kakor ti, ker jo ne gledamo skozi knjige. Resnica je to kar je, ne pa to, kar si tvoja dobra duša želi. Naši kmetiči radi pokramljava, radi slišijo tudi kake ujedljive in uporne besede, najbolj pa jim je še pri srcu njihova do kosti obdrgnjena koža.

Vse bolj pogosto je on na tak način z menoj govoril in če hočem biti odkrit, moram priznati, da ne samo on. Razumel sem to: imeli so me za premalo vedoèega, izèrpali so iz mene že skoraj vse, kar sem jim mogel dati. Med menoj in med njimi je bil nek prepad, neka razlika, ki je nisem prav razumel,

— za mene ima beseda mehko dušo, prožno, njih besede so pa èisto vsakdanje, oni polagajo v svoje govorjenje drugaèen smisel, ki mi ni jasen. Ali da se bolj èetno izrazim, oni vzamejo neko besedo in jo zaèno skrbno odvijati in razgrinjati, da bi našli tisto kar se nahaja v njenem jedru. Vse, èesar se oni lotijo, izpade bolj jedrnat in krepkeje, èeprav bolj surovo in neprikrto, vendar jasno in èisto opravièeno! — vse to sem videl in se mi je dopadalo, da so me tako hitro zaèeli prekašati. Kaj sem hotel, — svojo nalogo sem opravil, kar sem mogel sem jim dal in sedaj naj gredo sami kamor bo potrebno, èe jih ne morem več dohajati, — se radi tega ne vznemirjam.

Aleksej mi je nekoè rekel:

— Ti, Jegor Petroviè, si se na kmetih èisto zmedel!

— Da-a, brate, ta reè ni tako enostavna! — je smejè povzel Jegor Dosjekin. — Vedno manj enostavna! Razdelitev zemlje nam to pokazuje v vsej nagoti.

Vanja, tih in mehak kakor vedno, jim je skušal ugovarjati:

— Bratci, veste, to se samo na zunaj tako vidi, kakor razpoka na posodi, ki pa je na njej glina še vseeno od znotraj cela.

Aleksa se je smejal:

— I seveda, a po teh razpokah bo vendar nekoè razpadel na kosce, tvoj poèeni lonec! Ne tako Vanja, ti bi moral nekaj dobrih knjig preèitati, si še preveè moker za ušesi!

A meni je rekel Jegor:

(Dalle prihodnjè.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Iz občinske seje. V sredo, dne 6. t. m. se je vršila občinska seja. Župan s. Klenovšek je uvodoma povdaril, kako velikega pomena bi bilo za Trbovlje zidanje zdravstvenega doma, ki bi bil v zvezi s šolsko polikliniko in decim zavetiščem. Že v lanskim proračunu je bilo vnešena postavka, žal, da banovina in ministrstvo nista predvidela v to svrhu ničesar. Občina je dala na razpolago brezplačno zemljišče in se je že vršil komisijski ogled, dalje pa ni prišlo. Župan je omenil glede panike, ki je nastala med otroci ob priliki proslave 150letnice šole na Vodah. Na tem ne zadene občinsko upravo nikakoli krivda. Zgradbo nove šole na Vodah naj izvrši TPD, ker je v to obvezana po rešenju iz leta 1882. Občinski klavničar se zniža davke. Občinska uprava je dobila od banske uprave nakazan znesek din 3.000 za najnujnejša dela. (Da bo ta veliki znesek res pravilno porabljen, je bil izvoljen v odbor za porabo tega zneska tudi g. Križnik.) Da se odmore pomanjkanju stanovanj, se je sklenilo razpisati otertalno licitacijo za gradnjo družinskih hiš za vpokojence. Sklenjeno je bilo tudi, da se proda interesom nekaj manjvrednih travnikov v stavbne svrhe. Občina da do 100 m² brezplačno, kupec pa mora dokupiti 200 do 300 m² za ceno po din 5.— za m². — V dobi treh let mora kupec postaviti stavbo vsaj v surovem stanju, sicer pripade zemljišče občini nazaj, kupec dobi vrnjeno kupnino, manj stroške prepisa itd. Do danes se je zgledilo že 39 interesentov. Iz tega se vidi, da je akcija v korist delavcem. Nadalje se je v načelu že pristopilo k izvedbi regulacijskega načrta za našo mesto. Na Sv. Planini nad Trbovljami se bo instaliral telefon. Nekaterim občinskim uslužbencem se je priznala rodbinska doklada, občinskemu zdravniku se je priznala stalnost. Najbolj težko je s socialnimi dajatvami. Občina je v kratki dobi izdala v to svrhu din 400.000. To je najboljši dokaz, da skrbi za nezaupane, ubože in siromake. Na prošnjo zapornikov cementarne je bil soglasno odobren prispevek din 5000 za otroke, ki pojejo na oddih. Kmetijski družbi se odstopi prostor za skladišča. Hišnim posestnikom se bo pomagalo pri prekrivanju kanalizacije in popraviljanju cest. Gasilski čet pri Sv. Katarini se je odobrilo prispevek za napravo cisterne. Občina je odklonila, da bi postala akcionarka tiskarne, ki jo namerava nekdo odpreti v Trbovljah. Rešilo se je tudi, da bo trgovec Zupanc na svoje stroške uredil na trgu lopo za prodajo morskih rib. Razpaslo se je tihotapstvo, zato bo morala občinska uprava glede poostrene odredbe postopati s tihotapci rigorozno. Občinska uprava je odpovedala stanovanj v občinski kloniji tistim, ki imajo nad din 600 pokojnine, to pa vsled tega, ker je veliko takih, ki imajo komaj nad din 300 mesečnih dohodkov. Občinski odborniki so stvarno posegali v debato pri posameznih točkah in soglasno odobrili poročilo občinske uprave. Navzoča pa nista bila odbornika, ki se stalno rada pritožujeta nad delom občinskega odbora in tudi radi nameravane zidave občinskega doma. — Občan.

HRASTNIK

Zveza rudarjev Jugoslavije, podr. Hrastnik, priredi v nedeljo, dne 17. julija t. l. ob 4. uri pop. v prostorih Konžumnega društva rudarjev veliko vrtno veselico, na kateri bo razvit krasno renoviran društveni prapor. Upamo, da bodo naši delavci, kakor tudi rudarji sosednjih rudnikov, to našo prireditev polnoštevno posetili. Sodeluje hrastniški rudarska godba na bihala. Vstopnina se ne bo pobirala. Prodajali pa se bodo slavnostni znaki, zato bo pa dobil vsak udeleženec, ki kupi tak znak, brezplačno nekaj za spomin. Vabljeni vsi! Družnost! Odbor.

GUŠTANJ

Protidraginjsko zborovanje, ki se je vršilo v nedeljo, dne 3. t. m. v »Sokolskem domu«, je prav lepo uspelo. Zborovanju je predsedoval s. Verčko Ivan, ki je uvodoma pojasnil pomen zborovanja. Nato je poročal tajnik SMRJ s. Šovljanski iz Ljubljane, ki je v daljšem govoru raztolmačil vzroke, zakaj je nastala draginja in manipulacije žitnih baronov, ki vršijo špekulacije na račun delovnega ljudstva. — Zborovalci so soglasno sprejeli tozadevno resolucijo, ki je bila predložena na merodajno mesto. Pozivamo vse zavedne sodruge, da naj neumorno širijo organizacijsko misel in solidarnost med delavstvom, zlasti pa agitirajo med neorganiziranimi delavci, da se včlanijo v naše svobodne strokovne organizacije, ki so nam danes bolj kakor kdajkoli potrebne. Poleg tega moramo še bolj razširati naš delavski tisk, zlasti pa v redu plačevati naročnino. »Delavska Politika« izhaja sedaj trikrat tedensko in jo naročniki prejemaajo za isto naročnino, to je din 10 mesečno, kakor so jo prejimali prej samo dvakrat tedensko. »Delavska Politika« je naš zvesti prijatelj, ki nas podučuje, bodri in brani ter nam pomaga v boju za boljše delovne pogoje in lepšo bodočnost. Prav tako morajo zavedni delavci kupovati svoje potrebščine v svoji lastni zadrugi trgovini Konžumnega društva za Mežiško dolino. To so naše naloge, ki jih bomo lahko uspešno izvršili, ako bomo pri našem delu vztrajno in disciplinirani bojovníki. Na delo torej in uspehi ne bodo izostali. — Družnost!

STUDENCI PRI MARIBORU

Delavsko kult. društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 31. t. m. II. mladinski dan, na predvečer, v soboto, dne 30. t. m. pa akademijo s pričetkom ob 8. uri zvečer. Naproša se vse kulturne, športne in strokovne organizacije, da ne priredijo na ta dan nobene prireditve in da se udeležijo te proslave. — Odbor.

MARIBOR

Železničarji morajo zopet čakati na dobavo premoga. Neki železniški uslužbenec je pred enim mesecem naročil premog, pa ga še do danes ni prejel. Urgiral je ponovno, odgovor pa se je glasil, da premoga ni. To je tembolj nerazumljivo, ker poleti le malo železničarjev naroča premog, temveč šele avgusta meseca prihajajo večja naročila. Železničarsko osebje ne dobi premoga zastoj, temveč samo po nižani ceni, pač pa morajo plačati premog takoj ob naročilu. Uslužbenci bi želeli, da bi jim uprava ta v naprej plačani premog dobavila vsaj v teku 14 dni, ako poprej nikakor ni mogoče. Sedaj morajo čisto čakati po več tednov, kar je tem hujše, ker nimajo denarja, da bi mogli nabaviti premog pri trgovcu. Uslužbenec bi se naj vsaj v tem oziru pomagal, ako se jim ne more zvišati prejemkov. Železniško osebje prejema tudi premajhno količino režijskega premoga, kakor ga potrebuje za lastno uporabo. Karavan je zlasti tudi to, da je treba premog plačati takoj ob naročilu, saj najbrže tudi železniška uprava ne plača premoga v naprej, vrhu tega pa ima možnost, da v obrokih odteguje uslužbencem znesek za dobavljeni premog. Tako je postopala tudi bivša južna železnica. — Železničar.

Kopalška uprava mariborskega otoka je predpisala, da morajo moški nositi dolge kopalnice, ženske pa ne smejo biti oblečene v moderne kopalne kostume. Ravnotako se ne smejo majhni nedolžni otroci kopati nag, ker bi to morda vzbujalo pohujšanje. — Da bi pri nas le ne pričeli v tem posnemati Tirolcev, ki so v nekem kopalšču nasuli razbito steklo v bazen, ter tako onemogočili kopanje v prekratkih in preveč izrezanih kopalnih kostumih. Dajte subvencijo mariborskemu gledališču. Na kongresu »Udruženja gledaliških igralcev«, ki se je vršil začetkom tega meseca v Splitu, sta delegata mariborske sekcije apelirala na vodstvo udruženja, naj podvzame vse potrebne korake, da bo gledališče v obmejnem Mariboru dobilo subvencijo od države. Z ozirom na spremembo v sosednji državi, ki je že doslej polagala veliko pažnjo na uspeh gledališča v Gracu in Celovcu, je sedaj še bolj nujno potrebno, da se omogoči tudi upravi mariborskega gledališča, da bo lahko tudi naše mesto uspešno delovalo na polju gledališke kulture. Tudi poslopje, ki ga imenujemo »Narodno gledališče«, je že davno odslužilo svojemu namenu, zato bi bilo potrebno, da se zgradi novo gledališče, ki bo odovarjalo razvoju našega mesta. Dolžnost vseh merodajnih faktorjev je, da se zavzamejo za rešitev tega perečega vprašanja.

ZAGORJE OB SAVI

Zopet smrtna nesreča. V četrtek, dne 7. t. m. se je na dopoldanski tretjini v kotredškem rovu pri spravljanju lesa smrtno ponesrečil 45-letni oženjen rudar Ivan Šinkovec. Pokojnega Šinkovca je zadel ročaj bobna na katerega se navija železna vrv, in sicer tako nesrečno v trebuh in nože, da je čez nekaj ur trpljenja izdihnil. — Pokojni zapuščila težko prizadeto ženo in enega posinovelca. — Novi žrtvi dela ohranimo trajen spomin, njegovi družini pa izrekamo naše iskreno sožalje. V kolikor smo do sedaj informirani, je to zgolj nesrečni slučaj. Mislimo pa, da bi se nesrečni žrtvi premalo oddolžili, če ne bi pri tej priliki zopet povdarili, da se silno čudimo, kako, da je ravno na tem obratu toliko smrtnih nesreč. Na vsak način bo poklicno vzgojnih tečajev še treba.

JESENICE

Povratak jeseniških Sokolov iz Prahe. Iz Prahe so se vrnil jeseniški Sokoli, 38 po številu. Nad dogodki v Prazi so navdušeni in vzhvičeni, saj so preživeli teden dni med brati, ki se res v polni meri zavedajo vrednosti in pomena prave demokracije ter narodne in državne svobode. Doživeli so trenutke, ko je ves narod pokazal, kako je treba stati za obrambo teh svetnih svobodnega človeka. Nas to prav veseli. Želimo si le, da bi to čehoslovsko svobodoljubje prešlo našim Sokolom prav tako v meso in kri, kakor je to prešlo čehoslovskim, da ne bodo mogli več taki pojavi, da so bili ti razni Sokoli, ki so danes doživeli slavne praške dni, za govorniki in izvajatelji raznih avtoritarnih in diktatorskih tendenc in misli, pa tudi ukrepov kakor se je godilo na Jesenicah pred nekaj leti. Če so jeseniški Sokoli spoznali, da je edino prava in brezkompromisna demokracija pot k napredku človeštva, potem so praške slavnosti izvršile več, kakor svojo zgodovinsko dolžnost do naših Sokolov.

Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko je imela v nedeljo, dne 3. t. m. svoj redni občni zbor. Pred občnim zborom se je vršilo sedem člankih zborovanj, kjer so bili izvoljeni delegati za občni zbor. Občni zbor je bil lepo obiskan. Predsedoval mu je podpredsednik zadruga z. Jože Sušnik, ki je bil predsednik zadruga z. Česlesnik nujno zadržan. — Predsednik je pozdravil navzoče, počastil spomin umrlih zadrugarjev, zlasti z. Maleja Valentina, Franca Florjanciča, Čepalka Ivana, Stareta Ivana, Kusterla Franca, Gerdeja Otona, Roze Pesjakove in Angele Komarjeve, za tem so pa sledila poročila, ki jih je v glavnem podal poslovodja z. Cveto Kristan. Iz vseh poročil je sledilo, da je bil kljub krizi, ki je na Jesenicah lani nastala zaradi nižanih mezd, uspeh zadruga v lanskem letu zadovoljiv. Odveza načelstvu, potrditev računskega zaključka, ter odpis raznih dubioz so bili soglasno sprejeti. V načelstvu sta bila na novo izvoljena z. Mur Janez in Noč Anton, v nadzorstvo pa z. Triplal Albin, Bartolj Anton in Noč Janez starejši. Med predlogi je bil sprejet med dru-

VII. Mariborski teden, jubilejna kulturna razstava in narodni tabor. Naš Maribor se že intenzivno pripravlja na letošnji Mariborski teden, ki bo od 6. do 15. avgusta. Ta velika, sedaj že tradicionalna gospodarska in kulturna revija slovenskega severovzhoda, bo letos še posebno pomembna in veličastna, ker bo združena z mogočnimi javnimi proslavami dvajsetletnice osvobođenja in ustanovitve kraljevine Jugoslavije. Da dobi prireditve ves potrebni vsebinski in zunanji poudarek, se je doseglo vzajemno sodelovanje zadruga Mariborski teden, mestnega Odbora za proslavo dvajsetletnice osvobođenja in več ali manj vseh pomembnih društev, ustanov in korporacij. Poleg razstav bodo tudi druge koncertne, gledališke, sportne in zabavne prireditve v veseljem parku na razstavišču, ki bo letos preurejen in deloma povečan. Vrhunec prireditve pa bo gotovo veliki narodni tabor 14. avgusta. Ta tabor bo manifestacija vsega slovenskega Podravskega, organizirana v velikem in veličastnem obsegu, pri kateri bo sodelovalo vse naše meščanstvo in podeželsko ljudstvo brez razlike strankarskega prepričanja. Letošnje prireditve VII. Mariborskega tedna bodo zgodovinski dogodek, ki bo še dolgo ostal v spominu vsemu našemu obmejnemu ozemlju. Za obisk Maribora je dovolilo prometno ministrstvo za čas od 4. do 17. avgusta 50-odstotni popust na vseh državnih železnicah in ladjah.

Kopalne obleke, najnovejše pri Jakob Lah, Maribor

V skladišču trgovca gosp. Laha na Glavnem trgu je minuli ponedeljek pričelo goret. Mariborskim gasilcem se je posrečilo pravočasno ugasiti ogenj, ki bi bil lahko postal usoden za bližnjo okolico.

Licitacija za prodajo lip na Teznu se bo vršila dne 15. t. m. ob 11. uri v pisarni Garnizijske uprave v Mariboru.

Delovni čas pri davčni upravi za mesto Maribor traja od 1. julija do 31. avgusta 1938 od 7. do 14. ure, blagajna pa posluje le od 8. do 12. ure, kar naj blagovolijo davkoplačevalci vpoštovati in naj plačujejo davke v obojestranskem interesu s pošto položnico, ki jo sprejmejo vsako četrtletje.

Streha avtobusne postaje na Glavnem trgu bo kmalu dogotovljena. V ostalem pa je Glavni trg še popolnoma razkopan in gradnja le polagoma napreduje.

VELENJE

Važno zborovanje rudarjev se bo vršilo v nedeljo, dne 17. julija s pričetkom ob 10. uri dopoldne v hotelu Rak z dnevnim redom: 1. Poročilo o konferenci mednarodnega urada dela v Ženevi; 2. poročilo o občnem zboru glavne bratovske skladnice; 3. razno. Poročal bo s. Arh iz Zagorja. Rudarji, udeležite se zborovanja polnoštevno. — Odbor ZRJ.

Civilizacija dvajsetega stoletja. Zelo neradi se javljamo z dopisi takšne vsebine kakor je današnji, ker ni umestno, vsako dogodivščino obešati na takozvani »veliki zvone«. Toda razmere nas silijo, da povemo javnosti, kaj smo doživeli zadnje dni. V našem drž. premovalniku se nahaja nek mladi gospod, ki na povsem svojevrsten način postopa z rudarji v jami. Na svojevrsten način, ker namreč ne zna, ali noče občeovati z ljudmi drugače kot skrajno izjavajoče. Pred kratkim je prišel v jamo in vprašal rudarja »kako je kaj?«. Rudar mu je med drugim omenil, da delo ni ravno prijetno, ker curlja voda na tem mestu iz stropa. Tedaj se obrne mlad gospod in pravi: »najraje bi te z lampo pritisnil...«. Drugemu delavcu, ki se mu je pritožil zoper hudo vročino in dehal, da bi se moralo uvesti za tako naporno delo 6-urni delovnik, je ogorčeno zabrusil: »molčite vendar o 6-urnem delu, če vam ni všeč, pa si preskrbite delo na pripravi, kjer je hladneje.« Rudarji bi pričakovali od človeka, ki ima akademsko izobrazbo, nekoliko več takta in srčne kulture. Po vsem tem bo imel prav oni univerzitetni profesor, ki je pred 10. leti na predavanju na univerzi v Chicagu dejal, da bo človeštvo v dvajsetem stoletju padlo nazaj v popolni barbarizem, ker je človek v tehniki silno napredoval, dočim je njegov srčni kult ostal na isti nizki stopnji, kot pred razvojem tehnike. Rudarji smo imeli v teku našega truda polnega življenja priliko spoznati mnogo inženjerjev in predpostavljenih, ki niso bili ošabni in brezobzirni ter so občeovali z rudarjem kot sočlovekom, z zaupniki so razpravljali pri eni mizi, tako da smo rudarji spoštovali te ljudi in z veseljem sledili njihovim navodilom. Marsikateri današnji mlad gospod pa bi si moral po dokončanih študijah nabaviti knjigo o lepem vedenju. Nekdaj je bilo izobražencu pod čast, da bi bil navadno orodje priganjaškega sistema, a danes se nekateri ponašajo s priganjstvom in poniževanjem delavca, ki mora vse molče požreti, če noče zleteti na cesto. — Vdolino in nadzorno osebje bi se moralo zavedati, da se zaupanje in vdanost delavca pridobi z vzpodbujanjem in dobro besedo, ne pa s psovskami. Tudi pri nas je vsepolno obževalcev kljukastega križa. Ti imajo kaj lahek posel s svojo propagando, ki vidi nerazpoloženje, ki vlada med našim delavstvom. Zato je tembolj obsojanja vredno tako postopanje, ki prav gotovo tudi ne pospešuje domoljubja in narodne zavednosti med delavci. Teža bi

S. Ivan Richly

Iz Vidma pri Krškem smo prejeli žalostno vest, da je tamkaj preminul eden naših najboljših sodrugov Ivan Richly, vpokojeni prodvni zidar.

Pokojnik je bil rojen 29. avgusta 1887 v Žurkovec dolu pri Sevnici. Še majhen je postal sirota in se je po dovršitvi ljudske šole lotil zidarskega poklica. V svetovni vojni je bil dvakrat ranjen in je sedaj tudi na posledicah prestalega trpljenja ležal v prerani grob.

Od l. 1920. je bil zaposlen pri železnici. Takoj se je vpisal v Savez železničarjev Jugoslavije in je bil dolgo let predsednik podružnice v Vidmu in pozneje tajnik.

Dasi so nasprotniki mnogo pritiskali nani, ni klonil, ker ni bil vaje menjati prepričanja. Kot prepričan socialist je bil tudi politično silno aktiven. Zadnji dve leti je bolehal, pa kljub temu ni počival kar se tiče dela za idejo socializma.

S pok. s. Richlem izgubi naš socialistični pokret vnetega sodelavca in propagatorja, zavedni železničarji pa svojega najboljšega tovariša. Ni mu bilo dano, da bi bil učal obnovo svoje razredne železničarske organizacije in obnove Socialistične stranke. Zato pa nam je zapustil oporoko, s katero nas podžiga na delo, za iste cilje, za katere se je boril on.

Njegovi družini, za katero je lepo skrbel, izrekamo iskreno sožalje.

Slava spominu s. Richleja.

KRANJ

Nova državna cesta Strazišče—Kranj je bila 10. t. m. izročena prometu. Kakor pa se razglašja, je nova cesta odprta samo za avtomobilski promet, dočim bodo z vprežno živino morali voziti še do jeseni po stari cesti, ko menda cesto še s kockami obložijo. Po našem mnenju se cesta z vozovi manj razkoplje, kakor s težkimi avtomobili, zato je nesmiselno, da se živino še nadalje trpinči po starem Gašteskem klanecu, kjer je strmina proti vrhu, vsled nove ceste, še večja kot prej.

Delavska veselica »Vzajemnosti« in SGRJ, ki bi se morala vršiti v nedeljo, dne 10. julija pri Slavcu v Struževem, je bila radi slabega vremena preložena na nedeljo, dne 17. julija. Vršila se bo po istem sporedu.

Naše mesto dobi meščansko šolo. V Kranju osnujejo letos meščansko šolo. Meščansko šolo so imeli v Trzcu in Škofji Loki in sedaj jo dobe še v Kranju. Sprejemi učencev se še vrše.

TRŽIČ

Kakor med tovarniškim, tako pri nas tudi med stavbinskim delavstvom vlada popolno mrtvilo. Naših stavbincev ne zbudi iz zasplosti niti aktivnost stavbinskega delavstva v drugih industrijskih krajih, kjer se kot organizirana celota borijo za boljši zaslužek in za znosnejše delovne razmere. Borba je seveda uspešna le toliko, kolikor so v današnjih razmerah uspehi sploh mogoči, zlasti, ker se žal ogromna masa delavstva še ne zaveda, kje ji je mesto. Vendar pa so teh skromnih uspehov, ki jih je izbojevala stavbinska organizacija, deloma deležni tudi naši stavbinski delavci, da se pa kolektivna pogodba v celoti ne izvaja, temu se ni čuditi, kajti, kjer ni tožnika, tam ni sodnika. Mnogo je tudi takih, ki te skromne, obenem pa pomembne uspehe, smatrajo za tako malenkostne, da v njih ne vidijo nobene vrednosti. Ne upoštevajo pa, da bi bil položaj stavbincev še bolj obupen, če bi teh malenkostnih uspehov ne bilo in če bi organizacija ne vodila borbo za zboljšanje položaja stavbinskih delavcev. Razumljivo je, da vsled nezavednosti naših stavbincev trpe tudi stavbinci drugod. S svojo pasivnostjo slabe udarno moč strokovne organizacije, na drugi strani pa skušajo podjetniki uvajati delovne metode, ki jih izvajajo pri neorganiziranemu delavstvu tudi drugod. Podjetje Dedek iz Ljubljane se poslužuje napram delavstvu v Trziču drugih metod, kakor v krajih, kjer je močna postojanka organizacije stavbincev. Nek polir tira delavstvo, da mora pričeti z delom pred 7. uro zjutraj in delati čez 6. uro zvečer, tako, da se »potegne« obakrat tudi do pol ure, za kar se seveda nič ne plača. Mladotne delavce plačuje pod tarifo, ki jo predvideva kolektivna pogodba in so mezde pri nekaterih nižje, kakor po uredbi o minimalnih mezdah. Nekateri polirji uveljavljajo strog priganjaški sistem, tako, da delavci zapuščajo delo. Zlasti se v tem odlikuje nek polir, ki ga bomo pri morani ožigosati, ako ne bo prekinil s svojimi nesocialnimi metodami. Naši stavbinski delavci pa naj se zavedajo, da brez svobodne strokovne organizacije ne bodo mogli odpraviti teh krivic in zboljšati svojega bednega položaja. Zato vsi v svojo strokovno organizacijo, y vsako delavsko stanovanje pa mora zahajati tudi »Delavska Politika«.

SELNICA OB DRAVI

Kako smo dobili blagoslovljeno vodo zastonj? Pred par leti je župnik oznanil razprižnice, da odslej ne more več blagoslovljene vode dajati brezplačno, ker je veliko truda z njo. Ubogi organist jo mora tako daleč nositi v cerkev, ne dobi pa zato nič. Od takrat dalje se je potem blagoslovljena voda prodajala in sicer steklenica po din 3, manjša steklenica pa po din 2, tako da so nekatere stare žene hodile po blagoslovljeno vodo v Ruše, nekatere pa celo v Maribor, kjer so jo dobile zastonj. Ko je hodil tisto leto organist po zbirco, je pač povsod moral poslušati radi predrage vode. Nato smo Selničani dobili blagoslovljeno vodo zopet zastonj.

se v polni meri morali zavedati zlasti oni, ki ob vsaki priliki toliko govorijo o milem slovenskem narodu.

Težkoče ljudske fronte v Franciji

Kratko smo že omenjali politične dogodke v Franciji, ki so v zvezi z obstojem ljudske fronte. Danes naj položaj orišemo po sedanjem stanju.

V senci mednarodnih dogodkov se malo čuje o težkočah, ki jih ima ljudska fronta v Franciji. To še ne pomeni, da je izgubila širši politični pomen. Zakaj, zmagala ljudske fronte v maju 1936 in vlada Leona Bluma pomenita boj proti fašistični nevarnosti v deželi in ustvarjanje bloka demokracije, bloka za obrambo miru in kulture na svetu.

Težkoč sicer ni treba precenjevati. Ni pa prav, če bi podcenjevali njih pomen. Negotovost situacije izvira iz samega nje značaja. Predpogoj za uspeh takega političnega bloka je, da stoji pod vodstvom delavskega razreda. In da se do tega pride, je potrebno, da proletarske stranke dosežejo maksimum soglasnosti. Žal, da ti dve dejstvi v Franciji ne obstojata.

Vladi Leona Bluma je rušil kapital. Senat je bil orodje v njegovih rokah. Socialisti so vodili oster boj proti njemu. Zahtevali so ali da naj se odpravi ali pa demokratizira. V tej akciji so ostali komunisti rezervirani. — Niso se sicer izrekli proti zahtevam socialistov, a jih tudi podpirali niso. To je bilo dovolj, da so se nastala nesoglasja po znani članku Dimitrova ob dvajsetletnici Rusije še poglobila.

Na drugi strani je pa nastalo vznemirjenje v vrstah radikalne in radikalno-socialistične stranke. Desno krilo se je umikalo. Na zborovanju v Klermon-Ferranu je nedavno Marks Dormoa poudaril, da se v celi vrsti srezov snuje protisocialistični blok tudi z reakcionarji.

V tej situaciji so prišli socialisti v položaj obrambe. Zavedajoč se, da je potrebno razširiti in poglobiti program ljudske fronte, so po svojem kongresu predložili konkretne predloge. V odboru predlogov komunisti niso podprli, ker stoji na stališču, da je treba radikalne socialiste brezpogojno obvarovati pred razkolom. To stališče pa socialistom seveda ni bilo všeč.

Diskuzija je potem dobila javen značaj. »Humanité« je objavil 28. junija Thorresovo pismo socialistom. V njem je predlagal skupno akcijo v korist Španije. »Populaire« je objavil 1. t. m. odgovor Pavla Faureja na to pismo. Generalni tajnik Faure poudarja, da je zavezniška stranka zavrgla brez konkretnega odgovora predlog socialistov z dne 4. maja, da se izdela načrt skupne akcije v obče in glede republikanske Španije posebej. Brez odgovora je ostal enak predlog z dne 27. maja. — Dalje zamerja pisec neprestane napade na socialiste, ki jih objavlja »Humanité«. Tako pravi Faure: Včeraj ste toliko zametali naše predloge v ljudski fronti, ki so imeli namen, da dajo gibanju nov polet iz leta 1936.

Prej ali slej se morata rešiti vprašanja zunanjepolitično in finančno, ki ju ima pred seboj ljudska fronta. Istotako se bodo prebrodila nesoglasja med proletarskima strankama. Jamstvo za to so široke ljudske množice, predvsem proletarijat, zakaj, razvoj se ne more ustaviti. Ostajanje na enem mestu pa, žal, le prepočisto pomeni tudi — nazadovanje in zamudo.

S tega razloga smo uverjeni, da bo francosko razredno delavstvo presojalo položaj pravilno in pravilno delalo, da podpre razvoj.

Nameščenci za svoje pravice

Letna konferenca Oblastne podzveze »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije«.

V nedeljo, dne 10. t. m., so se v Celju zbrali delegati vseh podružnic Oblastne podzveze ZPNJ, kjer se je vršil občni zbor te važne nameščenske organizacije. Predsednik tov. **Petejan** je uvodoma pozdravil delegate in zastopnike sorodnih organizacij in otvoril občni zbor. Za centralo je občni zbor pozdravil predsednik tov. **Vladimir Pfeifer** iz Zagreba, za Strokovno komisijo tajnik tov. **Bricej** iz Ljubljane, za Delavsko zbornico **Golmajer**, za Medstrokovni odbor in društvo odvetniških uradnikov **Gilčvert**, za pomočniški odbor **Vrsek**.

Sledilo je poročilo predsedstva, ki ga je podal predsednik **Petejan**, ki je obširno orisal delovanje Oblastne podzveze, ki ima v vseh večjih krajih Slovenije svoje podružnice. Oblastna podzveza in njene podružnice so vodile živahno akcijo za zboljšanje plač in ureditev nameščenskih delovnih pogojev, razširitev pokojninskega zavarovanja na celo državo, zlasti se je organizacija trudila, da bi bili pokojninskemu zavarovanju obvezno podvrženi tudi trgovski sotrudniki, zobotehniki, strojniki itd. Privatni nameščenci so solidarni z ostalimi delavskimi svobodnimi strokovnimi organizacijami

in zahtevajo popolno svobodo združevanja, govora in tiska, razpis volitev v vse delavske in nameščenske socialne institucije, zlasti v okrožne urade in Delavsko zbornico itd.

Tajnik tov. **Vidovič** je podal obširno pismeno tajniško poročilo, blagajniško poročilo pa tov. **Novak**, ki je istočasno poročal tudi o delu delegacije v Pokojninskem zavodu. O delovanju nameščenskega odseka v Delavski zbornici je poročal tov. **Pibrovc**, nakar je sledilo poročilo kontrole, ki ga je podal tov. **Jelen**, ki je predlagal odboru podelitev razrešnice, blagajniku pa zahvalo za vzorno poslovanje.

Po daljši debati je bila podeljena odboru razrešnica in sprejeti vsi predlogi in resolucije, ki sta jih predlagala tov. **Petejan** in **Novak**.

Pri volitvah novega odbora je bil soglasno izvoljen z malimi spremembami dosedanj odbor s predsednikom tov. **Petejanom** na čelu. Delegati so se razšli s trdnim sklepom, da bodo v bodoče posvetili vse svoje moči za procvit in napredek svoje strokovne organizacije.

Delavski pravni svetovalec

Rubež mezde (Trbovlje)

Vprašanje: Po novem izvršilnem zakonu so mi zarubili mezdo, nato pa sem dobil zarubljene zneske zopet vrnjene. Sedaj pa mi je upnik mezdo ponovno zarubil. Ali upravičeno?

Odgovor: Če ste rudar, odnosno če ste zaposleni pri kakem drugem podjetju, kjer ste zavarovani pri bratovski skladnici, Vaša meza ni rubljiva, tudi ne po novem zakonu. Predlagajte zato pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo, da rubež ustavi in da naloži upniku, da Vam vrne tudi že odtegnjene zneske.

Cenitev posestva (Podkraj)

Vprašanje: Za prihodnje dni je odrejena cenitev mojega posestva. Ali mi lahko posestvo ocenijo, ko sem ga dovolj drago plačal?

Odgovor: Niste navedli zakaj in kako je prišlo do tega, da se Vaše posestvo ocenjuje, radi česar Vam na vprašanje ne moremo odgovoriti. Ako ste komu dolžni in žene ta upnik Vaše posestvo na dražbo, je seveda upravičen predlagati cenitev in se cenitev pred dražbo mora izvršiti.

Terjatev žene (Litija)

Vprašanje: Moja žena, ki sem jo pripeljal seboj iz Rusije, s katero že več let ne živim skupaj, me naenkrat terja za plačilo nekega zneska, češ, da mi ga je pred leti posodila. Dala me je že kar odvetniku. Ali je k temu upravičena?

Odgovor: Če Vam je Vaša žena res posodila denar in ji ga niste vrnili, ji ga seveda morate vrniti in Vas je upravičena tožiti, če ji prostovoljno ne plačate. To zlasti, ko pravite, da sploh nista bila poročena, ampak sta brez poroke živela skupaj.

Kdo je dolžan plačevati prispevke za zavarovanje za bolezen in nezgodo pri OUZU? (Slov. Javornik)

Prispevke za nezgodno zavarovanje nosi v celoti delodajalec, prispevek za bolniško zavarovanje pa nosita z delojemalcem vsak polovico. V kakem razredu ste upravičeni in koliko odpade z ozirom na razred na Vas mesečnih prispevkov, povprašajte pri pristojni ekspozituri OUZU.

Iz spreveda čehoslovaške socialne demokracije v Pragi

Člani Delavskih telovadnih enot s puškami

Gospodinske pomočnice, v rokah košare s elki tovarom delavskih konzumov

Delavski zlet v Beogradu

Beograjsko delavstvo se vrlo pripravlja na delavski zlet v Beogradu, ki se bo vršil v dneh od 6. do 7. avgusta 1938.

Zletni odbor je izdelal obsežen program za proslavo

40-letnice ustanovitve »Radniških Novin«, 25-letnico ustanovitve otroške skupine »Budučnost« in

10-letnico ustanovitve centrale za radniško vaspitanje.

Dne 6. avgusta bo izlet na Avalo in kongres kulturnih in sportnih društev.

Dne 7. avgusta 1938 dopoldne razstava delavskega tiska, amaterskih del in rokopisov, popoldne športne tekme na železniškem igrišču in zvečer festival pevskih, diletantskih in godbenih društev na igrišču Bask na Topčiderskem brdu.

K sodelovanju se je priglasilo doslej okoli 30 organizacij iz raznih delov države. Zlet je velepomemben za enotnost delavskega gibanja in je zato naša dolžnost, da ga kar najiskrenejše pozdravljamo.

Mariborski frančiškani in studenški kapucini so podedovali 400.000— Din

Petrin Josip: »Hodil sem stalno k njemu (to je k pok. Pavliču), ker je bil zanimiva osebnost. Njegova karakteristika bi bila: Bil je do skrajnosti konservativen, odklanjal je vse novotarije, kar se je lahko opazilo na prvi mah. Hotel je imeti vse pri starem. Bil je do drugih zelo nezaupljiv. Če je kaj povedal, je znal sijajno debatirati in dokazoval je, po svoji zdravi kmečki pameti, da ima on prav. Ljubil je take debate. Ker je bil na samem, si je takih debat tudi želel. Res je bil hudo zanemaren in ni skrbel zase, toda on je gledal s tega stališča: Čim manj človek porabi in čimbolj je sam nase navezan, tembolj je popoln. Pokazal je na kmete, ki se preveč nosijo, a so zdaj vsi v dolgovih, o sebi pa je trdil, da je brez vsakega dolga. Nikakor pa ni bil nor, pač pa je bil čudak, kar je izviralo iz njegovega samotarstva. V verskem oziru je imel posebne nazore. Imel je doma svoje sveto pismo, ki ga je stalno prebiral, kakor dobro vem. Na domačo cerkev pač ni nič dal, ker je pač imel svoje predsodke. Mogoče je doma opravljal svoje molitve, rabil je tudi večkrat

razne pobožne vzklize,

zlasti, ko je začel slutiti, da se mu bliža smrt. **Oblak Janez**, župnik pri Sv. Lovrencu: »Niti najmanj ne more biti res, da bi bil pokojnik nor, neumen, ali celo blazen. Nasprotno, bil je zelo brihten človek. Pač pa je bil čudak in posebne vrste človek, kakor jih je več v pohorskih hribih. Popolnoma jasno se je zavedal, kaj je govoril. Že po tem se vidi, da je bil brihten, ko je vendar 2 leti pred svojo smrtjo delal testament in je celo vstavil točko, da dobi tudi njegova sorodnica Katarina del zapuščine, če ga preživijo, s čemur je hotel zadostiti zahtevku zakon. (G. notar Ašič, ki je bil tudi zaslišan kot prič, je povedal, da je pokojnik postavil to svojo sorodnico za dedinjo šele na njegovo priporočanje.) Če je imel hišo v neredu in zanemareno, je to pač čudsko in nenavadno, ni pa blazno. Saj so tudi druge hiše zanemarene in tudi drugi ljudje spijo na deskah. Čim višje se gre v hribe, tem večja je zanemarnost. Zadnja leta, kakor pripovedujejo ljudje, je Pavlič spal na deskah radi tega,

da je delal pokoro.

Sorodstva res ni maral, kar je bilo obče znano, a vzrok za to mi ni znan. A takih primerov je več in tudi

jaz sam ne maram preveč za svoje sorodnike.

Znano mi je, da v cerkev ni zahajal, baže pa je doma bral sv. pismo in našli so po njegovi smrti pri njem več teoloških knjig.

celo latinske in nemške,

seveda tudi slovenske, imel je sv. pismo angleške biblične družbe. O posejanju cerkve se je izražal v tem smislu, da se ljudje tam le razkazujejo. Meni je nerazumljivo, kako, da je vse zapustil mariborskim cerkvam. Vzrok bo pač v sovraštvu do sorodnikov in do domačega kraja. Pavlič je hodil precej v Maribor in je hodil baže

k maši v frančiškansko cerkev ter tudi k velikonočni spovedi,

vendar mi bližje ni nič znanega.

Sodišče je tožbo sorodnikov zavrnilo, ker je smatralo na podlagi izpovedi prič za dokazano, da je bil pokojni takrat, ko je delal oporoko, duševno zdrav. Sorodniki pokojnega, ki so vsi po vrsti sami reveži in se morajo preživljati s poljskim delom kot navadni delavci, deloma pa so celo brezposelni, so upali, da jima bodeča klonili iz zapuščine, že iz krščanske ljubezni obe srečni dedinji vsaj prostovoljno kaj nain držeč se svetopisemskega reka »lačne nasitite«, to tembolj, ker je bilo pokojnikovo posestvo na držabi prodano za izredno visok znesek 387.000 din. Vendar so frančiškani in kapucini odklanjali vsako poravnavo z zapustnikovimi sorodniki. Vsled neuspeha le-teh v pravdi jim je zato pripadlo vseh 387.000 dinarjev.

Davčna uprava jim je kot vsakemu drugemu dediču predpisala tudi plačilo taks in sicer v znesku okrog 80.000 din, vendar se obe dedinji, frančiškanska in kapucinska cerkev, branita plačati te takse, češ, da veljajo zanje neki predpisi, po katerih sta plačila taks oproščeni, in sta se radi tega zoper plačilni nalog davčne uprave pritožili na višjo inštanco.

(Konec.)

Uredniški kotichek

Litija: Na Vaše vprašanje glede plačevanja pokojnin iz Nemčije sporočamo, da se objavlja vest v štev. 58 z dne 25. 6. 1938 »Delavske Politike« nanaša na pokojnine, ki jih dobivajo nemški državljani, kateri bivajo pri nas.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslužek. Dopisi: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

Zatekta se je jazbečarka

(Dackel), rjave barve, med Slivnico in Framom. Sliši na ime Pika. Lastnik Janko Fric Ruše.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

ZALOGA-POPRAVILA
B. DIVJAK
MARIBOR
ZAHTEVAJTE CENIK

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblik za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravila dobro in po kulantnih cenah znana trdka. **JUSTIN GUSTINČIČ**, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Kis za vlaganje

Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna.

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica št. 9 — Telefon št. 25-80

Špirit za vlaganje

Vedno v zalogi: Rum, konjak, slivovka itd.

Na debelo! Na drobno!